

Самородов В.М., Кигим С.Л. «Постаті природознавства та музейництва Полтавщини (XIX—XX ст.)». — Полтава: Дивосвіт, 2016. — 144 с.

Відомий полтавський ботанік доцент Полтавської державної аграрної академії В.М. Самородов у 2005 р. заснував історико-бібліографічну серію «Постаті аграрної та біологічної науки Полтавщини: факти, документи, бібліографія». У цій серії видано 11 книг, зокрема монографії про класиків природознавства В.В. Докучаєва, В.І. Вернадського, М.І. Вавилова та книгу «Серед квітів і трав» про сучасного ботаніка Олену Байрак.

Книгу «Постаті природознавства та музейництва Полтавщини (XIX—XX ст.)» написано В.М. Самородовим та співробітником Полтавського краєзнавчого музею С.Л. Кигим на посвяту 125-річчя заснування Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського та його відділу природи. На підставі аналізу літератури та архівних джерел відтворено життєвий шлях і творчу спадщину трьох перших директорів Полтавського краєзнавчого музею — Михайла Олександровича Олеховського (1853—1909), Миколи Федоровича Ніколаєва (1882—1941) та Валентина Федоровича Ніколаєва (1889—1973). Кожному з них присвячено окрему главу книги. Глави містять біографічний нарис та підглави «Основні дати життя і діяльності», «Література про життя та діяльність», «Хронологічний покажчик наукових праць».

До ознайомлення з книгою В.М. Самородова та С.Л. Кигим автор рецензії знав братів Ніколаєвих як піонерів охорони природи в Україні. Цей аспект їх діяльності став доступним

для широкого кола читачів завдяки ґрунтовним публікаціям В.Є. Борейка. В книзі «Постаті природознавства» наведено дані щодо їх подвижницької роботи з розбудови Полтавського краєзнавчого музею, наукової та педагогічної діяльності.

З постаттю першого директора Полтавського краєзнавчого музею я ознайомився вперше. Зі сторінок книги постає світлий образ цієї інтелегентної високоосвіченої людини, яка у співдружності з фундатором музею видатним ученим-ґрунтознавцем В.В. Докучаєвим заклала основу цієї знаменитої наукової та просвітницької установи. М.О. Олеховський та брати Ніколаєви співпрацювали з В.І. Вернадським, а В.Ф. Ніколаєв — також з М.І. Вавиловим.

Книга В.М. Самородова та С.Л. Кигим є не лише ґрунтовним науковим дослідженням, а й захоплюючим літературним твором, в якому через долі трьох перших директорів Полтавського краєзнавчого музею — великих подвижників на культурницькій ниві майстерно розкрито становлення цієї установи як провідного краєзнавчого центру Лівобережної України.

Книгу проілюстровано чорно-білими фотографіями. Вона стане в пригоді всім, хто цікавиться історією української науки та культури. Особливий інтерес вона становить для істориків ботаніки та охорони природи. На жаль тираж цієї хорошої і важливої книги такий незначний — усього 100 примірників.

В.І. МЕЛЬНИК